

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรทางการศึกษาในบริบทชนเผ่าภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

ผู้วิจัย : นายคณณเทพ หลวงมณีวรรณ

สาขาวิชา : ผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช วงศ์หล้า

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริวันทน ชัยญานะ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

: รองศาสตราจารย์ประวิติ พันผาสุข

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรทางการศึกษาในบริบทชนเผ่าภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรทางการศึกษาในบริบทชนเผ่าภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย 3) เพื่อกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรทางการศึกษาในบริบทชนเผ่าภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างคือ รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวม 3 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 7 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 48 คน ครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 48 คน ครูฝ่ายงบประมาณ จำนวน 48 คน ครูฝ่ายบุคลากร จำนวน 48 คน และครูฝ่ายบริหารทั่วไป จำนวน 48 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตประกอบการสอบถามการอภิปรายกลุ่มเฉพาะการทำ SWOT Analysis และการทำวิทยานิพนธ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา และการสังเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรทางการศึกษาในบริบทชนเผ่าภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยมีดังนี้ 1) ด้านการบริหารวิชาการ มีการส่งเสริมการศึกษาให้เกิดความเสมอภาค มีการส่งเสริมให้มันโยบายเรียนฟรีเรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ มีการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมมุ่งหวังให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทั่วประเทศ

2) ด้านการบริหารบุคลากร มีการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพชีวิตและความมั่นคงในสังคมมีการบริหารจัดการศึกษาให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรมในโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ผู้บกพร่องทางร่างกายและสติปัญญาและชนต่างวัฒนธรรม 3) ด้านการบริหารงบประมาณ มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมการยกระดับคุณภาพการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในชุมชน ได้แก่ การจัดทำหนังสือและอุปกรณ์การเรียน ค่าเสื้อผ้าและวัสดุเครื่องแต่งกาย ค่าอาหารกลางวัน และค่าพาหนะในการเดินทาง ค่าอาหารนักเรียนประจำพักนอน มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับนักเรียนที่มีถิ่นที่อยู่ห่างไกลกันดาร การเดินทางไปกลับระหว่างบ้านกับสถานศึกษาไม่สะดวก และมีการจัดตั้งโรงเรียนดีประจำตำบล 4) ด้านบริหารทั่วไป มีการส่งเสริมให้เขตพื้นที่ดำเนินการพัฒนาระบบหนังสือราชการอิเล็กทรอนิกส์ (e-office) มีการบริหารด้านกิจการนักเรียน และกิจกรรมด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา

2. ปัญหาในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรทางการศึกษาในบริบทชนเผ่าภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยมีดังนี้ ด้านการบริหารวิชาการ มีปัญหา คือ 1) ไม่มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ไม่มีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ไม่มีการทำแผนการสอนครบทุกสาระการเรียนรู้ ไม่มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ไม่มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไม่มีห้องสมุดที่เป็นเอกเทศนักเรียนไม่มีนิสัยรักการอ่าน 2) ด้านการบริหารงานบุคลากร มีปัญหา คือ ครูไม่ครบชั้นไม่ครบกลุ่มสาระ ครูมีภาระงานมาก ครูขาดขวัญและกำลังใจ สำหรับการพิจารณาความดีความชอบ ไม่มีเม็ดเงินเพียงพอ หลักสูตรการจัดอบรมพัฒนาครูไม่สอดคล้องตามความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา หน่วยงานที่จัดการอบรมมีการจัดอบรมบ่อยส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอน และครูไม่ได้นำเอาความรู้ที่ได้จากการพัฒนามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง 3) ด้านการบริหารงบประมาณ มีปัญหา คือ งบประมาณจากหมวดเงินอุดหนุนรายหัวไม่เพียงพอเนื่องจากต้องใช้จ่ายเป็นค่าสาธารณูปโภค ค่าวัสดุ ค่าพัฒนาบุคลากร และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการบริหารทั่วไปมีปัญหา คือ สถานศึกษาขาดแคลนอาคารเรียนและอาคารประกอบ

3. รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรทางการศึกษาในบริบทชนเผ่าภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย คือ “POLITE Model” ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ 1) โรงเรียนที่ขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษาในบริบทชนเผ่าภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณค่าสาธารณูปโภคตามจริงโดยแยกจากงบประมาณรายหัวของนักเรียน (Public Utilities : P) 2) โรงเรียนที่ขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษาในบริบทชนเผ่าภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยซึ่งต้องใช้คนน้อยแต่ได้ปริมาณงาน

เท่าเดิม (O : One-Stop Service : O) 3) โรงเรียนที่ขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษาในบริบทชนเผ่าภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยต้องได้รับงบประมาณใน การตอบแทนบุคลากรแบบเหมาจ่าย (Lump-Sum Appropriation : L) 4) โรงเรียนที่ขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษาในบริบทชนเผ่าภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยต้องจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อสำเร็จรูป (Instructional Package : I) 5) โรงเรียนที่ขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษาในบริบทชนเผ่าภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยต้องบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้การทำงานเน้นเป็นทีมและการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา (Team Work : T และ Technology : T) 6) โรงเรียนที่ขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษาในบริบทชนเผ่าภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยต้องบริหารจัดการสถานศึกษาทุกด้านโดยใช้แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Economic Sufficiency : E)

The Title	: The Resource Limitation in Upper Northern Basic School Administration in Thailand
The Author	: Tinnaphop Luongmaneeewan
Program	: Educational Leadership and Human Resource Development
Thesis Advisory	: Assist. Prof. Dr. Reaungdet Wongla Chairman
	: Assist. Prof. Dr. Siriwan Chaiyana Member
	: Assoc. Prawat Peaunpasuk Member

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the states and the problems in the administration of the educational resource limitation in upper northern basic school in Thailand and to formulate the administration model for the educational resource limitation in upper northern basic school in Thailand. The samples were Minister of Ministry of Education, a Cabinet Minister of the Ministry of Education a Permanent Undersecretary of a Ministry of Education, a Director General of Basic School Department who were randomized by purposive sampling, 7 Directors of the Educational Service Area Office in the upper northern region of Thailand, 48 School Directors in the upper northern region of Thailand, 48 teachers who were responsible for academic administration in the upper northern region of Thailand, 48 budget teachers who were responsible for budgeting in the upper northern region of Thailand, 48 teachers who were responsible for school personnel administration in the upper northern region of Thailand, and 48 teachers who were responsible for general administration in the upper northern region of Thailand who were randomized by multi-stage random sampling. The data was collected by document studies, in-depth interview, question and observe, focus group discussion, SWOT analysis, and academic hearing. Analyzing of the data was by frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, content analysis, and content synthesis. The results of this research were as follow:-

1. The states of the administration of the educational resource limitation basic school in the upper northern region of Thailand were 1) Academically, the aspect were promoting for educational equality, promoting for 15 years free for quality learning, upgrading the student achievement, 2) Personally, the aspect were developing the school person for quality of life and secure in society, equality and fairness educational administration for inferior children, crippled children, poverty children, deficiently children and different culture children, 3) Financially, aspect were preparing the budget to upgrade the quality kindergarten in community such as free textbook, free learning instrument, free clothing, free lunch, free vehicle, free dormitory, free transportation for the remote and distance children, setting the Sub district good school, 4) Generally, aspect were promoting the e-office, promoting the student activity management, and promoting the educational technology.

2. The problems of the administration of the educational resource limitation basic school in the upper northern region of Thailand were 1) academically, aspect were lacking of school curriculum, lacking of appropriately local curriculum, lacking of teaching plan for every subjects, lacking of school curriculum evaluation, lacking of research for quality development, lacking of independence library, and the student aren't interested in reading. 2) in Personally, aspect lacking of teacher for every subject and every classroom, the teacher have a lot of work, the teacher, do not have any morale in working, the teachers get low income, there weren't appropriately training curriculum for teachers, there were the meeting for training frequently which affecting to the teachers' teaching and students' learning, and the teacher do not apply the knowledge from the training in teaching. 3) Financially, aspect were an adequate of budget because of payment for infrastructure, stores, personnel development, and student activity development.

3. The administration model for the educational resource limitation basic school in the upper northern region of Thailand were "POLITE Model" which consisted of 1) the educational resource limited basic school in the upper northern region of Thailand ought to receive the infrastructure payment separate from the budget for students' development (Public Utility : P) 2) the educational resource limited basic school in the upper northern region of Thailand ought to use one teacher for more one task (One-stop Service : O), 3) the educational resource limited basic school in the upper northern region of Thailand ought to receive the budget to make an

overall contact (Lump-sum Appropriation: L), 4) the educational resource limited basic school in the upper northern region of Thailand ought to use the instructional package in teaching (Instructional Package : I), 5) the educational resource limited basic school in the upper northern region of Thailand ought to work for as a team and use the technology (Team Work or Technology : T), and 6) the educational resource limited basic school in the upper northern region of Thailand ought to administrate under the philosophy of Economic Efficiency (Economic Efficiency : E)

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรทางการศึกษา
ในบริบทชนเผ่าภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช วงศ์หล้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริวันทน์
ชัยญาณะ และรองศาสตราจารย์ประวิติ พื้นผาสุข ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไข ข้อบกพร่องๆ
จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ตลอดจนกลุ่มประชากรต่างๆ ที่ให้ความอนุเคราะห์
ในการให้การสัมภาษณ์ และการเก็บข้อมูล

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอรำลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา คุณครู อาจารย์ ครอบครัว ตลอดจน
ญาติพี่น้องทุกคน และเพื่อนร่วมงาน ที่ให้การสนับสนุนเป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือจน
สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ดิณณภพ หลวงมณีวรรณ

